

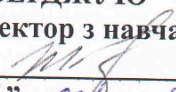
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра архітектури та будівництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
“31” серпня 2026 р.

ОСНОВИ РАЙОННОГО ПЛАНУВАННЯ ТА УРБОЕКОЛОГІЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність:	191 Архітектура та містобудування
Освітньо-професійна програма:	“Архітектура та містобудування”
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	VII

**Івано-Франківськ
2026**

РОЗРОБНИК:

Доктор філософії,
доцент кафедри архітектури та будівництва

Руслан ЖИРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри архітектури та будівництва
протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.

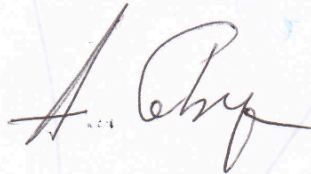
Завідувач кафедри

Руслан ЖИРАК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Андрій САВЧУК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31 серпня 2026 р.

e-mail	ruslan.zhyrak@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра архітектури та будівництва 203 каб.
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/ruslan-zhyrak
Сторінка курсу в СДО	Основи районного планування

ВСТУП

Навчальна дисципліна **«Основи районного планування та урбоекологія»** є вибірковою освітньою компонентою, спрямованою на розширення та поглиблення знань здобувачів бакалаврського рівня щодо просторової організації, планування і розвитку населених пунктів та територій з урахуванням сучасних містобудівних, урбаністичних та урбоекологічних підходів.

Дисципліна дає можливість поглибити розуміння взаємозв'язків між планувальною структурою територій, характером їх функціонального використання, системами розселення, транспортною та інженерною інфраструктурою, природно-ландшафтними умовами й екологічними процесами.

У межах курсу розглядаються основи районного та просторового планування, планувальна організація і функціональне зонування територій, містобудівна документація, особливості формування житлових, громадських, виробничих та інших функціональних територій, транспортної та інженерної інфраструктури, міської периферії, приміських територій і міських агломерацій. Окрема увага приділяється сучасним процесам трансформації міського середовища, реконструкції, реновації та ревіталізації територій, сучасним урбаністичним моделям, безбар'єрності та людиноцентричності, інтегрованому плануванню територіальних громад, а також просторовим підходам до відновлення населених пунктів.

Урбоекологічна складова дисципліни передбачає ознайомлення з містом як складною урбоекосистемою, особливостями взаємодії природних, антропогенних і соціальних компонентів міського середовища, природно-ландшафтною основою та біорізноманіттям урбанізованих територій. Розглядаються принципи формування зелено-блакитної інфраструктури та застосування природоорієнтованих рішень, антропогенні навантаження й екологічні ризики, особливості міського клімату та кліматичної адаптації, а також сучасні підходи до сталого, життєстійкого та екологічно збалансованого розвитку населених пунктів.

Дисципліна має практикоорієнтований характер і дає здобувачам можливість поглибити навички комплексного дослідження територій, виявлення їх містобудівних та урбоекологічних проблем, обмежень, ресурсів і потенціалу розвитку. Практична складова ґрунтується на наскрізному дослідженні обраного населеного пункту або його фрагмента — від формування графічної основи та містобудівного аналізу до розроблення концептуальних пропозицій щодо його просторового, екологічно збалансованого та життєстійкого розвитку.

Мета та завдання навчальної дисципліни: розширити та поглибити знання здобувачів щодо сучасних підходів до районного, просторового і містобудівного планування та урбоекології; ознайомити з особливостями планувальної організації та функціонального використання територій, просторового розвитку населених пунктів, приміських територій, агломерацій і

територіальних громад; поглибити розуміння сучасних урбаністичних концепцій, процесів реконструкції, реновації та ревіталізації територій, принципів безбар'єрності, сталої мобільності та людиноцентричності; розвинути практичні навички містобудівного й урбоекологічного аналізу територій, дослідження природно-ландшафтних компонентів, антропогенних навантажень, екологічних і кліматичних ризиків; ознайомити з принципами формування зелено-блакитної інфраструктури, природоорієнтованих рішень, сталого та життєстійкого розвитку територій.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- основні поняття, принципи та сучасні підходи до районного і просторового планування;
- особливості систем розселення, планувальної організації та функціонального зонування територій;
- призначення та основні види містобудівної документації;
- принципи організації житлових, громадських, виробничих та інших функціональних територій;
- основні принципи формування транспортної та інженерної інфраструктури населених пунктів;
- особливості просторового розвитку міської периферії, приміських територій, агломерацій та територіальних громад;
- сучасні підходи до реконструкції, реновації та ревіталізації міських територій;
- сучасні урбаністичні концепції та принципи формування безбар'єрного, інклюзивного і людиноцентричного міського середовища;
- основні принципи інтегрованого планування, відновлення та просторової трансформації населених пунктів;
- основні закономірності функціонування міста як урбоекосистеми та взаємодії природних, антропогенних і соціальних компонентів;
- значення природно-ландшафтної основи, міських екосистем та біорізноманіття для розвитку урбанізованих територій;
- принципи формування зелено-блакитної інфраструктури та застосування природоорієнтованих рішень;
- основні види антропогенних навантажень, забруднення та екологічних ризиків міського середовища;
- особливості міського клімату, кліматичні ризики та основні підходи до адаптації населених пунктів до кліматичних змін;
- принципи сталого, життєстійкого та екологічно збалансованого розвитку населених пунктів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- збирати, систематизувати та графічно представляти вихідні дані для дослідження населеного пункту або його фрагмента;
- здійснювати містобудівний аналіз території та визначати основні елементи її планувальної структури;
- аналізувати функціональне використання, характер забудови та просторові взаємозв'язки території;
- досліджувати житлові, громадські, виробничі та інші функціональні

території;

- аналізувати транспортні, пішохідні та велосипедні зв'язки і визначати основні проблеми міської мобільності;
- визначати просторові проблеми, конфлікти, обмеження, ресурси та потенціал розвитку територій;
- аналізувати деградовані та неефективно використовувані території й формувати концептуальні пропозиції щодо їх реконструкції, реновації або ревіталізації;
- оцінювати доступність, безбар'єрність та людиноцентричність міського середовища;
- застосовувати окремі принципи сучасних урбаністичних моделей під час аналізу та формування концептуальних пропозицій щодо розвитку територій;
- здійснювати урбоекологічний аналіз та визначати основні природні компоненти, антропогенні навантаження, екологічні конфлікти і вразливі території;
- аналізувати систему зелених і водних просторів та визначати можливості розвитку зелено-блакитної інфраструктури;
- виявляти основні екологічні та кліматичні ризики та визначати можливі планувальні й природоорієнтовані заходи щодо їх мінімізації;
- узагальнювати результати містобудівного й урбоекологічного аналізу та формувати концептуальні пропозиції щодо сталого і життєстійкого розвитку територій;
- графічно представляти результати досліджень, аналітичні схеми та концептуальні просторові рішення з використанням сучасних цифрових засобів.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Архітектура та містобудування”).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та / або інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування. ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК07. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. СК03.Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з	РНО1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень. РНО2. Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та / або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.

урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог. СКО5. Здатність розробляти і реалізовувати проекти у сфері архітектури та містобудування. СКО7. Здатність до проєктного моделювання і дослідження концептуальних, натурних та комп'ютерних моделей об'єктів архітектури та містобудування. СКО8. Здатність розробляти завдання на архітектурно-містобудівне проєктування, організовувати процес проєктування з використанням даних щодо натурних обстежень, обмірних робіт, містобудівного розрахунку об'єкту проєктування. СКО11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.	РН03. Здійснювати передпроєктний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій. РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності. РН06. Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища. РН07. Здійснювати проєктне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проєктів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів. РН09. Застосовувати енергоефективні та інші інноваційні технології при проведенні наукових архітектурно-містобудівних досліджень та прийнятті комплексних архітектурно-містобудівних рішень. РН12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів. РН13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проєктуванні.
---	---

	PH15. Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури та містобудування.
--	---

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	IV		
Семестр	VII		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	42 (в годинах)	- (в годинах)
	семінари, практичні	42 (в годинах)	- (в годинах)
Самостійна робота		96 (в годинах)	- (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Екзамен		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль I. Теоретичні та методологічні засади дослідження міського простору

Тема 1. Мета і завдання районного планування. Основні види і принципи районного планування (2 год.).

Поняття районного планування та його місце в системі просторового планування. Системи розселення та їх просторово-планувальні особливості. Планувальна організація території: структура, основні елементи та взаємозв'язки. Комплексна оцінка території як основа прийняття планувальних рішень. Функціональне зонування території та принципи формування її просторової структури.

***Завдання для самостійної роботи:** Аналіз планувальної організації обраного населеного пункту. Визначення основних елементів його просторової структури та характеру функціонального зонування території. (2; 3; 5; 13; 15; 17; 19; 21; 22; 31).*

Тема 2. Містобудівна документація (2 год.).

Поняття, призначення та нормативно-правові засади містобудівної документації. Основні види містобудівної документації та їх функціональне призначення: комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, генеральний план населеного пункту, детальний план території. Склад, зміст і вихідні дані для розроблення містобудівної документації; роль геоінформаційних та геопросторових даних. Урбоекологічні вимоги, планувальні обмеження, стратегічна екологічна оцінка та порядок реалізації містобудівних рішень.

***Завдання для самостійної роботи:** Порівняння основних видів містобудівної документації: комплексного плану, генерального плану та детального плану території. Визначення їх призначення, змісту та рівня планувальних рішень. (3; 5; 11; 13; 17; 18; 19; 21; 22; 26).*

Тема 3. Житлові території та сучасні моделі житлового середовища (2 год.).

Житлові території як складова міського середовища: структура та основні типи. Принципи організації кварталів, житлових груп і житлових районів. Щільність, поверховість та інтенсивність використання житлових територій. Сучасні моделі житлового середовища та змішане функціональне використання. Реконструкція та адаптація існуючих житлових територій до сучасних потреб.

***Завдання для самостійної роботи:** Аналіз планувальної організації обраної житлової території. Визначення типу забудови, функціонального наповнення та особливостей організації житлового середовища. (3; 12; 13; 14; 15; 17; 21; 24; 26; 27).*

Тема 4. Громадські центри, система громадського обслуговування та громадські простори (2 год.).

Громадські центри та їх місце у структурі населеного пункту. Ієрархія та територіальна організація системи громадського обслуговування. Доступність об'єктів соціальної та громадської інфраструктури. Типологія і функції громадських просторів міста. Принципи формування якісного, активного та людиноцентричного громадського середовища.

***Завдання для самостійної роботи:** Дослідження громадського центру або громадського простору обраного населеного пункту. Аналіз його функціонального наповнення, доступності та взаємозв'язків з прилеглими територіями. (3; 12; 13; 15; 21; 22; 23; 29; 31).*

Тема 5. Виробничі, комунально-складські та спеціалізовані території міста (2 год.).

Місце виробничих територій у структурі сучасного міста. Принципи розміщення та планувальної організації виробничих і комунально-складських територій. Спеціалізовані території та особливості їх містобудівної організації. Взаємодія виробничих територій із житловою забудовою та міською інфраструктурою. Трансформація промислових територій і сучасні формати виробничого середовища.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз розміщення виробничої або комунально-складської території у структурі обраного міста. Визначення характеру її взаємодії з житловими та іншими функціональними територіями. (1; 2; 3; 17; 18; 20; 22; 23; 35; 36; 37; 38).

Тема 6. Транспортна інфраструктура та стала міська мобільність (2 год.).

Транспортна система як елемент просторової структури міста. Вулично-дорожня мережа та принципи її організації. Громадський транспорт і транспортно-пересадкові вузли. Пішохідна та велосипедна мобільність у сучасному місті. Принципи сталої міської мобільності та зменшення автомобілецентричності міського середовища.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз транспортної організації обраного фрагмента міста. Визначення основних транспортних, пішохідних і велосипедних зв'язків та проблем міської мобільності. (3; 7; 10; 12; 13; 15; 21; 22; 23; 27; 29; 31; 34; 36).

Тема 7. Інженерна інфраструктура та інженерна підготовка територій (2 год.).

Інженерна інфраструктура як складова функціонування населеного пункту. Системи водопостачання, водовідведення, енергопостачання та інших інженерних мереж. Принципи територіального розміщення інженерних споруд і комунікацій. Інженерна підготовка територій з урахуванням природних умов і небезпечних процесів. Стійкість та адаптивність інженерної інфраструктури.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз транспортної організації обраного фрагмента міста. Визначення основних транспортних, пішохідних і велосипедних зв'язків та проблем міської мобільності. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 8. Міська периферія та приміські території: особливості просторового розвитку (2 год.).

Поняття міської периферії та приміської території. Субурбанізація та просторове розростання міських територій. Функціональні трансформації приміських територій. Маятникова мобільність та взаємозв'язки міста з приміською зоною. Проблеми неконтрольованого розростання забудови та принципи збалансованого розвитку периферії.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз просторового розвитку приміської території обраного міста. Виявлення основних проявів субурбанізації та змін функціонального використання територій. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 9. Міські агломерації та міжмуніципальні просторові зв'язки (2 год.).

Поняття та основні ознаки міської агломерації. Передумови та закономірності формування агломерацій. Функціональні, трудові, транспортні та соціальні зв'язки між населеними пунктами. Поліцентричність та формування систем взаємопов'язаних центрів. Координація просторового розвитку територіальних громад в агломераційних системах.

Завдання для самостійної роботи: Дослідження структури обраної міської агломерації. Визначення її основних центрів та функціональних, транспортних і трудових зв'язків між населеними пунктами. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 10. Містобудівна реконструкція, реновація та ревіталізація територій (2 год.).

Поняття реконструкції, реновації та ревіталізації та відмінності між ними. Передумови трансформації деградованих і неефективно використовуваних територій. Ревіталізація колишніх промислових та інших brownfield-територій. Адаптивне повторне використання забудови та міських територій. Інтеграція трансформованих територій у сучасну структуру міста.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз реалізованого прикладу реконструкції, реновації або ревіталізації міської території. Визначення основних прийомів її просторової та функціональної трансформації. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 11. Сучасні урбаністичні концепції та моделі розвитку міста (2 год.).

Компактне та поліцентричне місто як моделі просторового розвитку. Змішане використання територій. Транзитно-орієнтований розвиток. Концепція міста коротких відстаней та 15-хвилинного міста. Тактичний урбанізм та інші гнучкі підходи до трансформації міського середовища.

Завдання для самостійної роботи: Порівняння сучасних урбаністичних концепцій розвитку міста. Аналіз реалізованого прикладу застосування однієї з них у вітчизняній або зарубіжній практиці. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 12. Безбар'єрність, інклюзивність та людиноцентричність міського середовища (2 год.).

Людиноцентричний підхід у сучасному містобудуванні. Просторова доступність та принципи універсального дизайну. Формування безбар'єрних маршрутів і систем доступності. Інклюзивність житлових, громадських і транспортних просторів. Безпека, комфорт і соціальна взаємодія як критерії якості міського середовища.

Завдання для самостійної роботи: Аналіз доступності та безбар'єрності обраного міського маршруту або громадського простору. Виявлення основних просторових бар'єрів та проблем комфортності середовища. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 13. Просторовий розвиток територіальних громад та інтегроване міське планування (2 год.).

Територіальна громада як об'єкт просторового та стратегічного розвитку. Взаємозв'язок просторового, соціального та економічного розвитку територій. Інтегроване міське планування: сутність і основні принципи. Узгодження стратегічних і просторових рішень розвитку громади. Участь громадськості та стейкхолдерів у формуванні просторових рішень.

Завдання для самостійної роботи: *Аналіз основних напрямів просторового розвитку обраної територіальної громади. Визначення взаємозв'язків між просторовими, соціальними та економічними пріоритетами її розвитку. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Тема 14. Просторове планування відновлення та трансформації населених пунктів (2 год.).

Просторові наслідки воєнних руйнувань і нові виклики розвитку населених пунктів. Принцип «відбудувати краще, ніж було» у містобудівному плануванні. Відновлення житлової, громадської, транспортної та інженерної інфраструктури. Адаптація просторової структури до демографічних і соціально-економічних змін. Стійкість, безпека та довгострокова трансформація населених пунктів у процесі відновлення.

Завдання для самостійної роботи: *Дослідження вітчизняного або зарубіжного прикладу відновлення населеного пункту чи його фрагмента. Визначення основних принципів і планувальних рішень, спрямованих на його просторову трансформацію та підвищення стійкості. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Змістовий модуль II. Урбоекологія та екологічні засади розвитку територій

Тема 15. Місто як урбоекосистема. Соціально-екологічні взаємодії міського середовища (2 год.).

Поняття урбоекосистеми та її основні структурні компоненти. Природна, антропогенна та соціальна підсистеми міста. Основні потоки речовини, енергії та інформації в урбоекосистемі. Взаємодія природних і антропогенних компонентів міського середовища. Урбанізація як фактор трансформації природних екосистем.

Завдання для самостійної роботи: *Аналіз обраного міста як урбоекосистеми. Визначення його основних природних, антропогенних і соціальних компонентів та взаємозв'язків між ними. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Тема 16. Природно-ландшафтна основа, міські екосистеми та біорізноманіття (2 год.).

Природно-ландшафтні передумови формування та розвитку міських територій. Міські екотопи та особливості їх формування. Міські ґрунти, водні об'єкти та рослинний покрив. Флора і фауна урбанізованих територій. Збереження та відновлення біорізноманіття в умовах урбанізації.

Завдання для самостійної роботи: *Дослідження природно-ландшафтної основи обраної міської території. Визначення основних природних компонентів та їх значення для збереження міських екосистем і біорізноманіття. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Тема 17. Зелено-блакитна інфраструктура та природоорієнтовані рішення у міському середовищі (2 год.).

Поняття, структура та функції зелено-блакитної інфраструктури. Зелені коридори, парки, водні об'єкти та інші елементи екологічної мережі міста. Екосистемні послуги зелених і водних просторів. Природоорієнтовані рішення у містобудуванні. Інтеграція зелено-блакитної інфраструктури у просторовий розвиток міста.

Завдання для самостійної роботи: *Аналіз елементів зелено-блакитної інфраструктури обраного міста. Дослідження реалізованого прикладу застосування природоорієнтованих рішень у міському середовищі. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Тема 18. Антропогенні навантаження, забруднення та екологічні ризики міського середовища (2 год.).

Джерела та види антропогенного навантаження на урбанізовані території. Забруднення атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод та ґрунтів. Шумове, світлове, теплове та інші фізичні види забруднення. Поняття екологічного ризику та фактори екологічної небезпеки міських територій. Містобудівні засоби попередження та зменшення негативного антропогенного впливу.

Завдання для самостійної роботи: *Виявлення основних джерел антропогенного навантаження на обрану міську територію. Аналіз видів забруднення та екологічних ризиків, пов'язаних з її функціональним використанням. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Тема 19. Міський клімат та адаптація населених пунктів до кліматичних змін (2 год.).

Особливості формування мікроклімату урбанізованих територій. Міський тепловий острів та фактори його формування. Кліматичні ризики: хвилі спеки, посухи, інтенсивні опади та підтоплення. Принципи кліматичної адаптації міських територій. Планувальні та природоорієнтовані заходи підвищення кліматичної стійкості.

Завдання для самостійної роботи: *Аналіз основних кліматичних ризиків для обраного міста. Дослідження планувальних та природоорієнтованих заходів адаптації міських територій до кліматичних змін. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Тема 20. Сталий і життєстійкий розвиток населених пунктів (2 год.).

Концепція сталого розвитку та її застосування у містобудуванні. Екологічна, соціальна та економічна складові сталого розвитку територій. Поняття життєстійкості (resilience) міських систем. Адаптивність міста до природних, техногенних і соціально-економічних викликів. Принципи формування сталих і життєстійких населених пунктів.

Завдання для самостійної роботи: *Аналіз основних складових сталого та життєстійкого розвитку обраного населеного пункту. Визначення чинників, що впливають на його адаптивність до сучасних викликів. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Тема 21. Урбоекологічні принципи та інструменти екологізації просторового розвитку територій (2 год.).

Екологізація як складова сучасного просторового та містобудівного планування. Урбоекологічні критерії оцінювання планувальних рішень. Інтеграція природних компонентів у функціонально-просторову структуру населених пунктів. Інструменти зменшення екологічного навантаження та підвищення якості міського середовища. Інтегрований урбоекологічний підхід до планування, трансформації та розвитку територій.

***Завдання для самостійної роботи:** Аналіз урбоекологічних характеристик обраної міської території. Визначення основних напрямів зменшення екологічного навантаження та підвищення якості міського середовища. (2; 4; 7; 10; 12; 13; 15; 17; 19; 20; 22; 23; 28; 30).*

Зміст практичних занять

Тема 1. Вихідні дані та графічна основа території (2 год.).

Вибір населеного пункту або його фрагмента як території наскрізного дослідження. Збір та опрацювання картографічних, містобудівних та інших вихідних матеріалів. Визначення меж, масштабу та основних характеристик досліджуваної території. Підготовка, масштабування та систематизація графічної підоснови в Archicad. Формування базової цифрової моделі території для виконання подальших містобудівних та урбоекологічних досліджень.

***Самостійна робота:** Зібрати та систематизувати вихідні матеріали для обраної території. Підготувати цифрову графічну підоснову в Archicad, схему розташування території та її коротку містобудівну характеристику (2; 3; 13; 15; 17; 19; 20; 31).*

Тема 2. Комплексний містобудівний аналіз території (4 год.).

Аналіз існуючого функціонального використання території. Виявлення основних планувальних елементів, вузлів, осей та просторових зв'язків. Аналіз характеру забудови, відкритих просторів та основних об'єктів тяжіння. Визначення просторових взаємозв'язків між основними функціональними елементами. Виявлення проблемних, конфліктних, недовикористаних та потенційно придатних для розвитку територій. Графічна інтерпретація результатів комплексного містобудівного аналізу засобами Archicad.

***Самостійна робота:** Виконати комплексний містобудівний аналіз обраної території. Сформувати 3–5 взаємопов'язаних аналітичних схем, що відображають функціональне використання, планувальну структуру, забудову, просторові зв'язки, проблеми та потенціал території (2; 3; 13; 15; 17; 19; 20; 31).*

Тема 3. Аналіз житлових територій та житлового середовища (2 год.).

Визначення основних типів житлової забудови досліджуваної території. Аналіз поверховості, щільності та характеру забудови. Дослідження структури житлових кварталів, житлових груп та внутрішньоквартальних просторів. Аналіз забезпеченості житлових територій повсякденними функціями,

громадськими та відкритими просторами. Виявлення проблем організації житлового середовища та потенціалу його просторового вдосконалення.

Самостійна робота: Проаналізувати житлові території обраного фрагмента міста за типом, поверховістю, структурою забудови та функціональним наповненням. Сформувати аналітичну схему житлового середовища та графічні пропозиції щодо його вдосконалення. (3; 13; 14; 15; 21; 24; 26; 27).

Тема 4. Громадські центри, обслуговування та громадські простори (4 год.).

Визначення та нанесення основних об'єктів громадського обслуговування. Виявлення міських і локальних центрів тяжіння та характеру їх просторового розміщення. Аналіз пішохідної доступності основних громадських функцій. Дослідження системи площ, вулиць, скверів та інших громадських просторів. Аналіз взаємозв'язків громадських об'єктів і відкритих просторів. Формування графічної концепції розвитку громадського простору або локального громадського центру.

Самостійна робота: Проаналізувати систему громадського обслуговування та громадських просторів досліджуваної території. Розробити схему розміщення громадських функцій, схему їх пішохідної доступності та концептуальний план розвитку обраного громадського простору в Archicad. (3; 12; 13; 15; 22; 23; 29; 31).

Тема 5. Аналіз транспортної структури та міської мобільності (4 год.).

Класифікація вулично-дорожньої мережі досліджуваної території. Аналіз транспортних, пішохідних і велосипедних зв'язків. Визначення основних транспортних вузлів, просторових бар'єрів та конфліктних ділянок. Аналіз громадського транспорту та доступності основних функціональних зон і центрів тяжіння. Оцінювання умов пішохідного та велосипедного пересування. Формування пропозицій щодо вдосконалення транспортної структури та розвитку сталої міської мобільності.

Самостійна робота: Сформувати схему мобільності досліджуваної території з відображенням транспортних, пішохідних і велосипедних зв'язків, основних вузлів, бар'єрів та конфліктних ділянок. Розробити графічні пропозиції щодо вдосконалення системи міської мобільності. (3; 12; 13; 15; 22; 23; 29; 31).

Тема 6. Виробничі та деградовані території: аналіз потенціалу трансформації (2 год.).

Виявлення виробничих, комунально-складських, занедбаних та неефективно використовуваних територій. Аналіз їхнього положення у функціонально-планувальній структурі міста та взаємодії з житловими і громадськими територіями. Визначення просторових, функціональних та екологічних конфліктів. Оцінювання потенціалу зміни функціонального використання території. Визначення можливих напрямів і сценаріїв її подальшої трансформації.

Самостійна робота: Проаналізувати обрану виробничу, деградовану або неефективно використовувану територію. Сформуванати схему її основних проблем і потенціалу та запропонувати концептуальний сценарій просторової і функціональної трансформації.

Тема 7. Ревіталізація та реновація міської території (4 год.).

Вибір конкретної деградованої або неефективно використовуваної міської території. Аналіз передумов її ревіталізації або реновації. Формування концепції нового функціонального наповнення. Організація забудови, громадських і відкритих просторів та пішохідних зв'язків. Визначення принципів інтеграції трансформованої території в існуючу функціонально-планувальну структуру міста. Розроблення концептуального генерального плану території засобами Archicad.

Самостійна робота: Розробити концепцію ревіталізації або реновації обраної міської території. Сформуванати ситуаційну схему, опорний план, функціональну схему та концептуальний генеральний план з відображенням основних просторових і планувальних рішень. (3; 10; 12; 13; 15; 22; 23; 27; 29; 31; 34; 36).

Тема 8. Безбар'єрність і людиноцентричність міського середовища (2 год.).

Аналіз просторової доступності досліджуваної території. Виявлення фізичних і просторових бар'єрів. Аналіз безперервності пішохідних маршрутів та доступності основних громадських функцій. Визначення проблемних вузлів, перепадів висот, переходів та інших елементів, що обмежують доступність. Оцінювання комфортності та безпечності пересування різних груп користувачів. Формування пропозицій щодо створення безперервного безбар'єрного маршруту.

Самостійна робота: Провести аудит доступності та безбар'єрності обраної території. Сформуванати схему безбар'єрного маршруту, визначити проблемні ділянки та графічно опрацювати пропозиції щодо вирішення 1–2 характерних проблемних вузлів. (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 9. Сучасні урбаністичні моделі на прикладі досліджуваної території (2 год.).

Аналіз досліджуваної території з позицій компактності, поліцентричності та змішаного функціонального використання. Оцінювання доступності повсякденних функцій та основних центрів тяжіння. Визначення потенціалу застосування концепції міста коротких відстаней. Виявлення територій для локальних урбаністичних інтервенцій. Формування графічної моделі оптимізації функціонально-просторової структури території відповідно до сучасних урбаністичних підходів.

Самостійна робота: Оцінити досліджувану територію з позицій однієї або декількох сучасних урбаністичних моделей. Розробити концептуальну схему її оптимізації на основі принципів міста коротких відстаней та змішаного функціонального використання (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 10. Урбоекологічний аналіз території (4 год.).

Визначення основних природних компонентів досліджуваної території та особливостей їх взаємодії із забудовою. Аналіз озеленених територій, водних об'єктів та інших елементів природно-ландшафтної структури. Виявлення основних джерел антропогенного навантаження. Локалізація екологічно конфліктних, порушених та вразливих територій. Встановлення взаємозв'язків між функціонально-планувальною організацією та екологічним станом території. Формування інтегральної урбоекологічної схеми.

Самостійна робота: Провести урбоекологічний аналіз досліджуваної території. Сформувати комплекс взаємопов'язаних аналітичних схем природних компонентів, антропогенних навантажень, екологічних конфліктів і вразливих територій (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 11. Зелено-блакитна інфраструктура території (4 год.).

Аналіз існуючих озелених територій, зелених насаджень, водних об'єктів та інших природних компонентів. Виявлення просторових розривів і порушень зв'язності системи озеленення. Визначення потенційних зелених коридорів та екологічних зв'язків. Аналіз можливостей інтеграції водних об'єктів і природоорієнтованих рішень у просторову структуру території. Формування цілісної системи зелено-блакитної інфраструктури.

Самостійна робота: Проаналізувати існуючу систему зелених і водних просторів досліджуваної території. Визначити просторові розриви та потенційні екологічні зв'язки і розробити проєктну схему зелено-блакитної інфраструктури (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 12. Екологічні та кліматичні ризики міської території (2 год.).

Виявлення основних джерел антропогенного забруднення та екологічної небезпеки. Аналіз територій потенційного перегріву та чинників формування міського теплового острова. Виявлення територій із ризиком підтоплення та прояву інших природних небезпек. Просторове зіставлення та накладання основних факторів екологічного і кліматичного ризику. Визначення найбільш вразливих ділянок. Формування планувальних та природоорієнтованих заходів щодо мінімізації ризиків.

Самостійна робота: Сформувати карту-схему основних екологічних і кліматичних ризиків досліджуваної території. Визначити найбільш вразливі ділянки та запропонувати планувальні й природоорієнтовані заходи щодо зменшення виявлених ризиків (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 13. Концепція сталого та життєстійкого розвитку території (2 год.).

Узагальнення результатів містобудівного та урбоекологічного аналізу. Систематизація основних проблем, обмежень, ресурсів і потенціалу території. Визначення просторових пріоритетів її подальшого розвитку. Аналіз можливостей адаптації території до природних, техногенних, соціальних та інших викликів. Формування заходів щодо підвищення сталості й життєстійкості міського середовища. Побудова концептуальної моделі сталого та життєстійкого розвитку території.

Самостійна робота: Сформувати проблемно-ресурсну схему досліджуваної території. Визначити основні пріоритети та заходи підвищення її сталості й життєстійкості та представити їх у вигляді концептуальної просторової моделі (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Тема 14. Інтегрована концепція просторового та урбоекотологічного розвитку території (4 год.).

Узагальнення результатів попередніх етапів містобудівного та урбоекотологічного дослідження. Формування цілісної планувальної концепції розвитку обраної території. Інтеграція житлових, громадських, транспортних, рекреаційних та інших функціональних складових. Формування системи просторових зв'язків та центрів. Інтеграція зелено-блакитної інфраструктури, природоорієнтованих та урбоекотологічних рішень. Визначення ключових планувальних заходів та пріоритетів просторового розвитку. Графічне оформлення та презентація інтегрованої концепції.

Самостійна робота: Узагальнити результати виконаних протягом семестру аналітичних і графічних робіт. Розробити та оформити інтегровану концепцію просторового й урбоекотологічного розвитку досліджуваної території: опорну та проблемно-ресурсну схеми, концептуальний план, схему мобільності, зелено-блакитну інфраструктуру та ключові планувальні рішення (2; 4; 7; 12; 13; 15; 17; 20; 22; 23; 28; 30).

Зміст самостійної роботи студентів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни
«Основи районного планування та урбоекотологія»

Найменування видів робіт	Розподіл годин	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	96	
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	30	
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	15	
Підготовка до поточного контролю	15	
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	36	

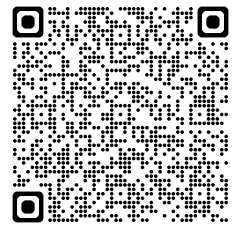
Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти». Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Здобувачі мають право оскаржувати результати поточного оцінювання, а також інформувати про факти конфліктних ситуацій в академічній групі чи з викладачем у відповідності до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з навчальної дисципліни (диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні та семінарські заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Вимоги щодо дотримання академічної доброчесності, види її порушень і порядок притягнення до академічної відповідальності визначено Положенням про систему забезпечення академічної доброчесності в Університеті Короля Данила. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Використання систем штучного інтелекту під час виконання навчальних завдань допускається відповідно до “Політики використання штучного інтелекту в Університеті Короля Данила”. Здобувач зобов’язаний критично перевіряти створений ШІ зміст, нести відповідальність за подану роботу та зазначати факт і спосіб використання таких систем. Ознайомитись з документом можна за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях: для роботи з нормативно-правовими актами та нормативними документами; пошуку, перегляду й аналізу містобудівної документації; роботи з цифровими

картами, геопросторовими даними та картографічними сервісами; збору й уточнення просторових, статистичних та інших вихідних даних; фотофіксації та аналізу міського середовища; використання цифрових інструментів для виконання просторового, функціонального та містобудівного аналізу територій. На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за [посиланням](#).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

При вивченні дисципліни **«Основи районного планування та урбоекологія»** застосовується комплекс методів навчання, спрямованих на розширення знань про закономірності просторової організації та розвитку населених пунктів і територій, формування навичок містобудівного та урбоекологічного аналізу, виявлення планувальних, функціональних, інфраструктурних і природно-ландшафтних взаємозв'язків, проблем, обмежень, ресурсів та потенціалу розвитку територій.

Навчання поєднує теоретичне опрацювання засад районного і просторового планування, містобудівної документації, функціонально-планувальної організації територій, сучасних урбаністичних концепцій та урбоекології з практичним дослідженням реального населеного пункту або його фрагмента. Застосовуються методи аналізу картографічних, містобудівних і геопросторових матеріалів, функціонально-планувального та порівняльного аналізу, графічного моделювання, аналізу житлових, громадських, виробничих і деградованих територій, транспортної структури та міської мобільності, доступності й безбар'єрності міського середовища.

У межах урбоекологічної складової застосовуються методи аналізу природно-ландшафтної структури територій, зелених і водних просторів, антропогенних навантажень, екологічних конфліктів і кліматичних ризиків, а також оцінювання потенціалу формування зелено-блакитної інфраструктури та застосування природоорієнтованих рішень. Використовуються аналіз реальних містобудівних ситуацій і професійних кейсів, проблемно-пошуковий,

порівняльний, графоаналітичний та сценарний методи, методи проблемно-ресурсного аналізу, концептуального моделювання та графічної інтерпретації результатів дослідження.

Практична складова має характер **наскрізного дослідження обраної території** та передбачає послідовне виконання взаємопов'язаних аналітичних і графічних завдань: від підготовки вихідних даних і графічної основи, комплексного містобудівного аналізу, дослідження житлових, громадських, транспортних і трансформованих територій до урбоекологічного аналізу, оцінювання екологічних і кліматичних ризиків, формування зелено-блакитної інфраструктури та визначення принципів сталого і життєстійкого розвитку. Результати досліджень опрацьовуються та графічно представляються з використанням **Archicad** і завершуються формуванням інтегрованої концепції просторового та урбоекологічного розвитку досліджуваної території.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Основи районного планування та урбоекологія» необхідно:

1. проектор або інший мультимедійний екран для демонстрації презентацій, картографічних матеріалів, містобудівної документації, аналітичних і проєктних схем, фото- та відеоматеріалів, прикладів планувальної організації, просторового розвитку та урбоекологічної трансформації населених пунктів;

2. комп'ютери або ноутбуки з доступом до мережі Інтернет для пошуку та опрацювання картографічної, містобудівної, нормативної, наукової та

професійної інформації, виконання аналітичних і графічних завдань, систематизації результатів досліджень та підготовки підсумкових матеріалів;

3. програмне забезпечення Archicad для підготовки та масштабування графічної підоснови, виконання містобудівних і урбоекологічних аналітичних схем, концептуальних планів, графічних пропозицій щодо трансформації територій та оформлення результатів практичних робіт;

4. цифрові засоби фото- та відеофіксації (смартфони, фотоапарати, планшети) для проведення натурних обстежень досліджуваних територій, фіксації особливостей забудови, функціонального використання, транспортної та пішохідної інфраструктури, громадських і зелених просторів, природно-ландшафтних компонентів, просторових бар'єрів, конфліктних і деградованих ділянок;

5. доступ до інформаційного сервісу «БУДСТАНДАРТ Online» та офіційних електронних ресурсів для роботи з актуальними державними будівельними нормами, стандартами, містобудівним та природоохоронним законодавством, нормативними вимогами щодо планування і забудови територій, доступності, безбар'єрності, інженерної та транспортної інфраструктури, охорони довкілля;

6. доступ до відкритих даних та ресурсів для отримання вихідних даних, визначення меж і просторового контексту досліджуваних територій, аналізу існуючого використання земель, забудови, транспортної мережі, зелених і водних просторів, природних компонентів та інших характеристик території;

7. доступ до містобудівної документації та інших відкритих просторових даних - комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій, стратегій та програм розвитку, матеріалів стратегічної екологічної оцінки - для аналізу існуючого стану, планувальних обмежень та перспектив просторового розвитку територій;

8. доступ до генеративних моделей ШІ (платформи для роботи з текстовою та візуальною інформацією, зокрема ChatGPT, Gemini та ін.) як допоміжного інструменту для пошуку та систематизації інформації, структурування результатів містобудівного й урбоекологічного аналізу, порівняння альтернативних сценаріїв розвитку, пошуку референтних рішень та створення концептуальних візуалізацій. Використання ШІ передбачає обов'язкову критичну оцінку отриманих результатів, перевірку фактологічної інформації за достовірними джерелами, а нормативних положень — за чинними офіційними документами;

9. картографічні та графічні матеріали для виконання практичних робіт: топографічні й ситуаційні плани, ортофотоплани, схеми функціонального використання територій, матеріали містобудівної документації та інші доступні просторові дані, необхідні для проведення комплексного містобудівного й урбоекологічного аналізу та формування концептуальних пропозицій;

10. навчальна, наукова, нормативна та професійна література з районного і просторового планування, містобудування, урбаністики, урбоекології, сталого розвитку населених пунктів, міської мобільності, ревіталізації територій, зелено-блакитної інфраструктури, природоорієнтованих

рішень, кліматичної адаптації та сучасних підходів до просторової трансформації територій.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

<i>Вид</i>	<i>Зміст</i>	<i>% від загальної оцінки</i>	<i>Бал</i>	
			<i>min</i>	<i>max</i>
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи		40	25	40
Всього:		100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання (аудиторні заняття):

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих понять у сфері районного планування, містобудування та урбоекології; фрагментарно розуміє принципи планувальної організації, функціонального зонування та просторового розвитку територій; не може самостійно визначити основні елементи планувальної структури, функціональні та просторові взаємозв'язки, містобудівні й урбоекологічні проблеми досліджуваної території; недостатньо орієнтується у питаннях організації житлових, громадських, виробничих, транспортних і природно-ландшафтних територій; не здатний належним чином виконувати та інтерпретувати аналітичні схеми, визначати антропогенні навантаження, екологічні й кліматичні ризики, обґрунтовувати пропозиції щодо просторового та урбоекологічного розвитку територій
-----------------------	--

«задовільно»	володіє основним теоретичним матеріалом дисципліни та розуміє базові поняття районного і просторового планування, містобудування та урбоекології; загалом орієнтується у принципах планувальної організації, функціонального зонування, формування житлових, громадських, виробничих територій, транспортної інфраструктури та природно-ландшафтної структури населених пунктів; за допомогою викладача може збирати й систематизувати вихідні дані, виконувати базовий містобудівний та урбоекологічний аналіз, визначати окремі просторові проблеми, конфлікти, обмеження, антропогенні навантаження та екологічні ризики; виконує основні аналітичні схеми та графічно представляє результати дослідження, однак допускає неточності; за допомогою викладача формулює висновки та нескладні пропозиції щодо вдосконалення просторової організації й екологічного стану території, здатний виправляти допущені помилки
«добре»	вільно володіє основним обсягом теоретичного і практичного матеріалу та правильно застосовує його під час дослідження реальних населених пунктів і міських територій; самостійно аналізує планувальну та функціональну структуру, житлові й громадські території, транспортні зв'язки та міську мобільність, виробничі й деградовані території, доступність і безбар'єрність середовища; здійснює урбоекологічний аналіз, визначає природно-ландшафтні компоненти, антропогенні навантаження, екологічні та кліматичні ризики, аналізує зелено-блакитну інфраструктуру; виявляє основні проблеми, конфлікти, обмеження, ресурси та потенціал розвитку території, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між її містобудівними й урбоекологічними характеристиками; якісно виконує аналітичні та концептуальні схеми в Archicad, формулює аргументовані висновки та пропозиції щодо трансформації, ревіталізації, сталого і життєстійкого розвитку території; самостійно виявляє та виправляє більшість допущених помилок; коректно використовує цифрові інструменти та системи III як допоміжний засіб дослідження
«відмінно»	системно та вільно володіє теоретичним і практичним матеріалом дисципліни; самостійно та методично обґрунтовано застосовує комплекс містобудівних і урбоекологічних методів до дослідження реального населеного пункту або його фрагмента; комплексно аналізує планувальну та функціональну структуру, житлові, громадські, виробничі й трансформовані території, транспортну систему та міську мобільність, доступність і безбар'єрність, природно-ландшафтні компоненти, зелено-блакитну інфраструктуру, антропогенні навантаження, екологічні та кліматичні ризики; самостійно виявляє та систематизує проблеми, конфлікти, обмеження, ресурси й потенціал території та аргументовано

	встановлює взаємозв'язки між ними; професійно виконує та інтерпретує містобудівні й урбоекологічні аналітичні схеми, концептуальні плани та інші графічні матеріали в Archicad; формує обґрунтовані пропозиції щодо ревіталізації, сталої мобільності, зелено-блакитної інфраструктури, природоорієнтованих рішень, сталого і життєстійкого розвитку; здатний узагальнювати результати окремих видів аналізу та формувати цілісну інтегровану концепцію просторового й урбоекологічного розвитку території; самостійно працює з картографічними, містобудівними, науковими, професійними та нормативними джерелами; доцільно використовує цифрові технології та системи ШІ, критично перевіряє отриману інформацію; аргументовано представляє та захищає результати виконаних аналітичних і концептуальних робіт.
--	---

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C

Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Здобувачі, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Неформальна освіта

Представлення сертифікату про проходження курсу передбачає отримання оцінки “відмінно” за тему, що відповідає змісту курсу

Назва курсу	Теми які релевантні змісту курсу	Посилання на курс
Урбаністика: сучасне місто	лекції 3–6, 8, 11–13; практичні 3–5, 8–9	посилання
Візія майбутнього: відбудова громад на прикладі Маріуполя	лекції 8, 11, 13–14, 20; практичні 2, 5, 9, 13–14	посилання
Відбудова громади: розуміння процесів відновлення та реконструкції	лекції 10, 13–14, 20–21; практичні 6–7, 13–14	посилання
Екологічна безпека та ризики для громад і територій в умовах війни	лекції 14–21; практичні 10–14	посилання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література:

1. Альбом безбар'єрних рішень : посібник для проектувальників. Київ, 2023. Електронне видання. URL: https://minio.kyivcity.gov.ua/kyivcity/sites/15/bezbarnist/bigcityalbumwarchapt1-4-1compressed-1.pdf?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
2. Бортник С. Ю., Лаврук Т. М., Олещенко А. В., Тимуляк Л. М. Просторове та ландшафтне планування : навч. посіб. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2022. 155 с. Електронне видання. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/02/posibnyk_prostorove-ta-landshafne-planuvannya_bortnyk-lavruk-ta-in.2022.pdf (дата звернення: 25.08.2026).
3. Гел Й. Міста для людей / пер. з англ. О. Любарської. Перевид. Київ : Кенекшенс, 2020. 278 с. ISBN 978-966-97907-4-3.
4. Довідник з відбудови міст. К. : Урбанина, 2023. 400 с. URL: <https://www.urbanyna.com/dovidnyk-z-vidbudovy-mist> (дата звернення: 25.08.2026).
5. Жирак Р. М. Екологічний підхід до просторової організації населених пунктів рекреаційного профілю Карпат. *Комунальне господарство міст*. 2024. Т. 6, № 187. С. 81–87. URL: <https://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/issue/view/157> (дата звернення: 25.08.2026).
6. Жирак Р. М. Імплементация вимог екологічної експертизи у процес просторової організації населених пунктів. *Науковий вісник будівництва*. 2026. Т. 114, № 1. С. 77–85. DOI: 10.33042/2311-7257.2026.114.1.9. URL: <https://svc.kname.edu.ua/index.php/svc/uk/article/view/2001> (дата звернення: 25.08.2026).
7. Жирак Р. М., Огоньок Ю. В., Шевчук М. О. Методи оптимізації містобудівних систем у контексті сталого розвитку та вимог чинного законодавства. *Просторовий розвиток*. 2026. Вип. 17. С. 56–75. URL: <https://spd.knuba.edu.ua/article/view/367744> (дата звернення: 25.08.2026).
8. Жирак Р. М. Передумови дослідження феномену життєстійкості в просторовій організації малих міських поселень рекреаційного профілю Івано-Франківської області. *Věda a perspektivy*. 2023. № 8 (27). С. 380–393. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vp/issue/view/169> (дата звернення: 25.08.2026).
9. Жирак Р. М. Урахування вимог екологічної експертизи у просторовій організації населених пунктів: нормативно-правовий аспект. *Věda a perspektivy*. 2026. № 3 (58). С. 256–269. DOI: 10.52058/2695-1592-2026-3(58)-256-269. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vp/article/view/39228/39240> (дата звернення: 25.08.2026).
10. Жирак Р. М. Феномен життєстійкості як складова розвитку урбоєкосистем. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2022. Вип. 64. С. 179–194. URL:

- <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/267479> (дата звернення: 25.08.2026).
11. Жирак Р. М. Особливості просторової структури гірських поселень рекреаційного профілю Українських Карпат: урбоекологічний аспект. *Містобудування та територіальне планування*. 2021. Вип. 78. С. 224-235. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LIN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=MTP_2021_78_21 (дата звернення: 25.08.2026).
 12. Кисельов В., Кисельова Г. Громадські простори як інструмент реконструкції міського середовища. *Містобудування та територіальне планування*. 2021. № 78. С. 266–275. DOI: 10.32347/2076-815x.2021.78.266-275. URL: <https://mtp.knuba.edu.ua/article/view/250505/248123> (дата звернення: 25.08.2026).
 13. Кононенко О., Гнатюк О. Методи урбаністичних досліджень: навчальний посібник. Київ: Видавець Кравченко Я. О., 2024. 145 с. Електронне видання. URL: https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/05/metody-urbanistychnyh-doslid-zhen-kononenko-gnatyuk.pdf?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
 14. Косьмій М.М., Жирак Р.М. Вплив нематеріальних чинників на формування екологічно збалансованого міського середовища на прикладі м. Івано-Франківська. *Просторовий розвиток*. 2025. Вип. 15. с. 165-181. URL: <https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/29/2025/SD2515.pdf> (дата звернення: 25.08.2026).
 15. Криворучко О. Методи та засоби дослідження громадських просторів. *Містобудування та територіальне планування*. 2024. № 85. С. 277–285. DOI: 10.32347/2076-815x.2024.85.277-285. <https://mtp.knuba.edu.ua/article/view/304130/296128> (дата звернення: 25.08.2026).
 16. Маруняк Є., Лісовський С., Голубцов О., Фаріон Ю., Чехній В., Резникова К., Криштоп Т. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану: практичний посібник / за заг. кер. С. Кубаха. Київ, 2022. 106 с. URL: https://igu.org.ua/sites/default/files/igu-files/mono/SEA_2022.pdf (дата звернення: 25.08.2026).
 17. Петришин Г. П., Посацький Б. С., Ідак Ю. В. (ред.). Містобудівне проєктування. Частина 1. Місто як об'єкт проєктування : підручник / С. В. Ганець, А. В. Гоблик, Ю. В. Ідак та ін. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 312 с. ISBN 978-966-941-644-5.
 18. Петришин Г. П., Посацький Б. С., Ідак Ю. В. (ред.). Містобудівне проєктування. Частина 2. Проєктування структурних елементів міста : підручник / В. Є. Гончарук та ін. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2022. 316 с. ISBN 978-966-941-720-6.
 19. Посацький Б. С. Основи урбаністики. Територіальне і просторове планування : навч. посіб. 2-ге вид., допов. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 368 с. ISBN 978-617-607-085-6.
 20. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів

- містобудування та архітектури ОТГ /Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. CANactions School, U-LEAD. <https://lp.it4u.ua/ulead> (дата звернення: 25.08.2026)
- 21.Праслова В. О. Художнє проєктування архітектурного та міського середовища : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Історія становлення та сучасні тенденції, теоретичні та методологічні основи художнього проєктування. Київ : КНУБА, 2024. Електронне видання. <https://repository.knuba.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e803ebf4-e813-45dd-ac95-f27dc74a0108/content> (дата звернення: 25.08.2026).
- 22.Сім Д. М'яке місто. Щільність забудови для щоденного життя / пер. з англ. Я. Осетрової, С. Гадзицької, О. Колодюка, Я. Савки. Київ : ArtHuss, 2023. 256 с. ISBN 978-617-8025-37-3.
- 23.Сучасні громадські простори : практичний посібник. Програма DOBRE, 2023. Електронне видання. URL: https://decentralization.gov.ua/news/17425?page=190&utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
- 24.Франків Р. Б. Сучасна архітектура: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. 296 с. ISBN 978-966-941-874-6.

Допоміжна література

- 25.Доступ до публічної інформації. Відкриті дані. Відкриті громадські простори : методичні рекомендації у сфері відкритого урядування. Київ : Асоціація міст України, 2023. Електронне видання. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/vidkryte_vryaduvannya_2023_v2.pdf?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
- 26.Ідак Ю. В. Місто в деталях крізь призму часу. Частина І. Становлення містобудівних традицій : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 212 с. ISBN 978-966-941-964-4.
- 27.Сьомка С.В. Основи дизайну архітектурного середовища: Підручник для ВНЗ. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 480 с.
- 28.Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін : монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. 438 с.
- 29.Флорида Р. Криза урбанізму: чому міста роблять нас нещасними / Річард Флорида // перекл. з англ. І. Бондаренко. Київ: Наш формат. 2019. 315 с.
- 30.Biswas W. K. (ed.). Environmental Impact Assessment of Buildings. Basel: MDPI, 2020. 168 p. ISBN 978-3-03928-243-2. eISBN 978-3-03928-244-9. DOI: 10.3390/books978-3-03928-244-9. URL: <https://www.mdpi.com/books/reprint/2004> (дата звернення: 25.08.2026).
- 31.Gehl. Knowledge Hub. Електронна база досліджень, методичних матеріалів і професійних кейсів щодо міського середовища та громадського життя. URL: https://www.gehlpeople.com/knowledge-hub/?utm_source (дата звернення: 25.08.2026)

Електронні ресурси

32. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
33. Про основи містобудування: Закон України від 16.11.1992 № 2780-XII. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2780-12#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
34. Про благоустрій населених пунктів: Закон України від 06.09.2005 № 2807-IV. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-15#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
35. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій». Єдина державна електронна система у сфері будівництва. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3874277768581612585?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
36. ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій території», зі змінами № 1–3. Єдина державна електронна система у сфері будівництва. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3021997270661859166?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
37. ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», з актуальними змінами. Єдина державна електронна система у сфері будівництва. URL: https://e-construction.gov.ua/laws_detail/3875031219359974668?utm_source (дата звернення: 25.08.2026).
38. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.04.2021 № 366-р, у чинній редакції. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.08.2026).
39. Єдина державна електронна система у сфері будівництва (ЄДЕССБ) : офіційний електронний ресурс. URL: <https://e-construction.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2026).
40. БУДСТАНДАРТ Online : інформаційний ресурс нормативних документів України у сфері будівництва та проєктування. URL: <https://online.budstandart.com/ua/> (дата звернення: 25.08.2026).